

DR. PATAKI BÉLA (pataki-@imvt.bme.hu): „Az *ÉT* 43. számában, a Röviden rovatban (1371. o.) »közgazdasági Nobel díj«-at emlegetnek, hasonlóan a sajtó elsőprő többségéhez. (Van egyáltalán kivétel?) Csakhogy ilyen díj nem létezik. Alfred Nobel a közgazdaságtan művelőinek nem alapított díjat, és a Nobel-díj elnevezés kizárólag az általa 1901-ben alapított díjak neve. Az Önök által említett közgazdasági díjat 1968-ban a Svéd

Nemzeti Bank (Sveriges Riksbank) alapította, fennállásának 300. évfordulója alkalmából. A díj neve: A Svéd Nemzeti Bank közgazdaságtudományi díja Alfred Nobel emlékére (Sveriges Riksbank pris i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels). Odaitéléséről – a Nobel-díjakhoz hasonlóan – a svéd Királyi Tudományos Akadémia ezzel foglalkozó díjbizottsága dönt. Bővebb információ a bank (www.nobel.se/economics/index.html) és az akadémia (http://www.kva.se/KVA_Root/eng/awards/nobel/economy/index.asp) honlapján olvasható. A Nobel-család tavaly, a Nobel-díjak 100 éves évfordulóján közleményben kérte, hogy a közgazdasági díjat ne nevezzék Nobel-díjnak, mert Alfred Nobel ilyet nem alapított. A magam részéről a közgazdasági Nobel-emlékdíj elnevezést (nem én találtam ki, úgy hallottam valahol) elfogadható rövidítésnek tartom.” Sajnálatos figyelmetlenségéből ezúttal mi is beleestünk ebbe a hibába, pedig hasábjainkon már számtalanszor leírtuk a közgazdasági Nobel-emlékdíj elnevezést. Köszönjük alapos leírását, ezennel helyesbítjük tévedésünket.

DR. HORÁNYI JÁNOS (HJ@sebl.sote.hu): „A *National Geographic* 2000 februári számában két cikkben foglal-

kozott a Balkánnal: az albánokkal és Koszovóval, ehhez mellékleként megjelentett egy térképet, amelyen Magyarországot a Balkánhoz tartozónak jelölte: a félsziget határaként a magyar–szlovák és a magyar–osztrák határt emelte ki. 2,5 éve érdeklődéssel vártam, ki és hogyan fog erre reagálni. Az *ÉT* 2002/40. számának Pf. 47. rovatában Bánhegyi Zsolt levelében erre utalást észleltem, és nagy csalódást okozott kedves lapom reagálása.

Súlyos hibának tartom a szerkesztő leírt álláspontját, hogy nem tudta ellenőrizni a *National Geographic* cikkét. A 43. számban (újabb 3 hét eltelté után!) is csak a másodközlő hírlevél térképrészletének bemutatására szorítkoznak, egy szóval sem említve, hogy az pontos másolata az amerikai folyóirat térképmelléklete egy kis részletének. Ennél precízebb és naprakészebb informálást várok el az *ÉT*-től! A téma egyébként megérdemelné, hogy azt az *ÉT* földrajzi, történész, politikus szakemberek bevonásával cikksorozatban járja körül.”

Őszinte sajnálatunkra Önnek igaza van abban, hogy nem jártunk el elég körültekintően, bár nem volt és nincs is okunk kételkedni Bánhegyi Zsolt állításában. (Sajnos, mint Ő maga jelezte, az általa küldött térképből nem a megfelelő részletet választottuk ki.) Ezzel együtt úgy gondoljuk, a *National Geographic* térképe sem az ENSZ vagy a NATO hivatalos álláspontját közölte, és nem befolyásolja EU-csatlakozásunkat sem. Meglehet, annál a lapnál is emberek dolgoznak, akik – hozzánk hasonlóan – olykor tévednek. A Balkán országaival egyébként mind történelmi, mind földrajzi szempontból sokszor foglalkoztunk.

Pf. 47.

BARABÁS ZOLTÁN
rovata

eletestudomany@sulinet.hu

KRÓNIKA

www.mtmuhely.hu

Pécs József vízmérnök, a magyar vízrajzi szolgálat megszervezője és első irányítója, a hazai hidrológiai kutatások egyik úttörője **100 éve, 1902. november 17-én** hunyt el Budapesten. Nagyváradoszin született 1829. január 4-én. A szabadságharc alatt, 1849 nyarán szerzett sebesülésének köszönhetően került el, hogy a szabadságharc bukása után besorozzák az osztrák armádiába. Így felgyógyulása után újra beiratkozhatott a József Ipartanodába, és 1853-ban megkapta mérnöki oklevelét. Ezt követően számos vízrajzi, folyószabályozási és vízrendezési munkában vett részt. 1861-ben állami szolgálatba lépett a Béga-szabályozási Mérnöki Hivatalnál, amelynek 1873-ban főnöke lett. Ekkor készítette el az óteli és péklapustai mintáöntözések terveit. Működéséhez fűződik a Temes-vidéki Magyar Mérnök-Egylet megalapítása is.

Az 1879. évi szegedi árvízét követően a Közmunka- és Közlekedés-

ügyi Minisztérium keretében felállított vízépítési szakosztály főmérnökévé nevezték ki. 1886. május 1-jén vezetésével megkezdte működését a Baross Gábor által alapított, a folyószabályozások és ármentesítések ügyéért is felelős Vízrajzi Osztály (a mai VITUKI elődje). Ezzel Európában az elsők között jött létre egy központi szerv a vizek megfigyelésére, a mérési adatok kutatására és feldolgozására.

A Tisza mederfelvétele során összegyűjtött tudományos anyag alapján szerkesztette *A Tisza hajdan és most* című több kötetre tervezett, de, sajnos, csomán maradt művét, amely példaképpül szolgált hasonló külföldi tanulmányok elkészítéséhez. 1892-ben megjelent *Gátvédelem* című munkája az első hazai gyakorlati kézikönyv mindazok számára, akik az árvédekezésben műszaki irányítói feladatokat láttak el. Legfőbb műve a várható vízállások előrejelzéséről szóló, francia és német nyelven is kiadott kétkötetes *Vízjelzés* című tanulmánya (1895, 1897).

Szerkesztő: **KISS CSONGOR**

Ez év augusztus 4-én tarták fel Aggtelek határában hazánk új természeti kincsét, a Béke-barlangot. A barlangkutatók tábora egy nagy és két kisebb sátorból áll, nyírfakorlát keríti körül. Tőszomszédságában, a vízgyűjtő völgyben, 8–10 méterrel mélyebben van a barlang bejárata. Erre mutat a kitűzött vörös és nemzeti színű lobogó. Magas, 26 év körüli fiatalember siet elénk: *Jakucs László* geológus, a feltárómunka vezetője. Ez év januárjában úgynevezett karszthidrológiai vizsgálatokat folytatott a környéken. Vizsgálatai folyamán – az eddigi feltevésekkel ellentétben – megállapította, hogy Jósivatón a Farkastorok-völgy e két forrása nem tartozik ugyanahhoz a vízgyűjtő területhez. Míg a Jósva-forrásban az Aggteleki-cseppkőbarlangon, a Baradlány keresztül folyó víz lát napvilágot, addig a Komlós-forrás máshonnan kapja vizét. **(Hazánk új természeti kincse, a Békebarlang, 1952. november 5.)**

1942. december 2-a történelmi dátum. Ezen a napon sikerült megindítani az első atommáglyát, létrehozni az első láncreakciót. A grafitteglákból és uránustokból összehordott tömböt fizikusok izgatott csoportja vette körül. Óriási lelkesedéssel látták, hogy a különféle műszerek mutatói jelzik: a máglya – több év szakadatlan munkájának eredménye – működik. Az emberiség történetében megkezdődött az atomkorszak. Az esemény egyik résztvevője – a magyar származású *Wigner Jenő* – az ünnepélyes pillanatban előlépett, s a kísérlet vezetőjének, az olasz *Enrico Ferminek* egy üveg Chianti-t nyújtott át, s azt menten meg is itták. A világ csak évek múlva tudta meg, hogy mi volt e nap igazi eseménye. Fermi akkor már Nobel-díjas fizikus volt, Wigner 1963-ban nyerte el ugyanezt a kitüntetést *H. D. Jenes*sennel és *M. Goepfert-Mayerr*al együtt. Az idén tölti be hetvenötödik életévét: ebből az alkalomból tekintjük át röviden idegenbe szakadt világhírű hazánkfiának életét és munkásságát. **(Wigner Jenő 75 éves, 1977. november 11.)**

MAGYAR
TUDOMÁNY
ÉS TECHNIK
TÖRTÉNET
MŰHELY